

photokina

Verdensudstillingen inden for fotografi løb af stablen 10.-16. sept. 1976 i Köln. Foto-Kino havde 2 mand på Photokina + 1 lokal guide. Andet steds i bladet kan du læse om de enkelte nyheder. Her kan du læse om selve fænomenet Photokina.

Turen

Vi startede fra Aalborg bane-gård torsdag den 9. sept. kl. 14.30. Turen i toget blev brugt til at planlægge de næste dage. Vi havde god tid til det, for vi ankom først til Köln kl. 3.40 om natten.

Photokina-området

Fredag formiddag tog vi ind til messeområdet. For den, der kommer der første gang, virker hele hal-området meget uoverskueligt, men skiltningen i byen i almindelighed og omkring hallerne i særdeleshed er god.

Hallerne

Photokina-udstillingen rummes i 12 haller af anseelig størrelse. Udstillingen er først og fremmest for fagfolk: Fotohandlere, fotografer, fotolaboratoriefolk o. a., så de udstillende firmaer gør en kraftanstrengelse for at fange de besøgendes opmærksomhed, det er første betingelse for en handel. Mange af standene er derfor store og iøjnefaldende, og det er en fornøjelse bare at gå rundt og se de små og store arrangementer, firmaerne har.

Firmaer med virkelige nyheder f. eks. Rollei med Rolleiflex 2000, behøver blot at udstille dem, andre firmaer må demonstrere kendt grej, og atter andre firmaer lader kunstnere optræde, alt sammen for at fange publikums interesse.

Bag facaderne

Som dine udsendte medarbejdere lod vi os ikke nøjes med demonstrationer på afstand. Nej, vi gik i dybden, d.v.s. ind bag skrankerne og fik nyhederne i hånden og fik finesserne demonstreret i nogenlunde fred og ro. Vi traf aftaler om at teste

billeder, der var taget med de nævnte film, og de blev naturligvis meget rosende omtalt, men vi glæder os nu alligevel til selv at prøve dem af under »almindelige« forhold og sammenligne dem med de film, vi plejer at bruge.

Köln

Naturligvis benyttede vi også lejligheden til at se lidt af Köln. En iøjnefaldende seværdighed, der i øvrigt ligger lige ved hovedbanegården, er Kölns Domkirke. Den er i sig selv et yndet motiv, men omkring den rører der sig et spændende folkeliv, det er nok et par billeder værd.

Hjemturen

Det er en fordel at rejse i tog frem for i bil: Hjemturen kan bruges til at studere det omfangsrige brochurmateriale, vi har fået, og vi kan være forholdsvis udhvilede ved hjemkomsten.

Vores enestående hjælpsomme, lokale guide, Lissi, foran trappen op til hal 2.

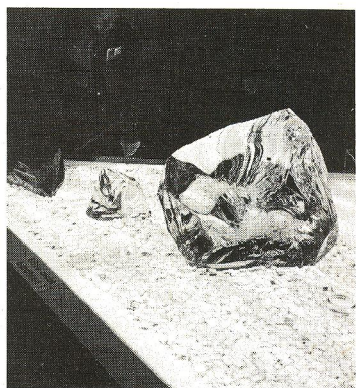

Et kig ud over en lille del af en enkelt af de 12 haller. Dette giver måske et indtryk af messens størrelse.

En oplevelse

Der er ingen tvivl om, hvorfor så mange kommer igen gang efter gang, når der er Photokina: Den er en stor og spændende oplevelse, som vi naturligvis kun kan give et beskedent indtryk af gennem FOTOKINO.

Keld

Objektiver er naturligvis med på udstillingen, men også det rå optiske glas er med.

photokina

Köln 1976
10.-16. September
Weltmesse
der Photographie

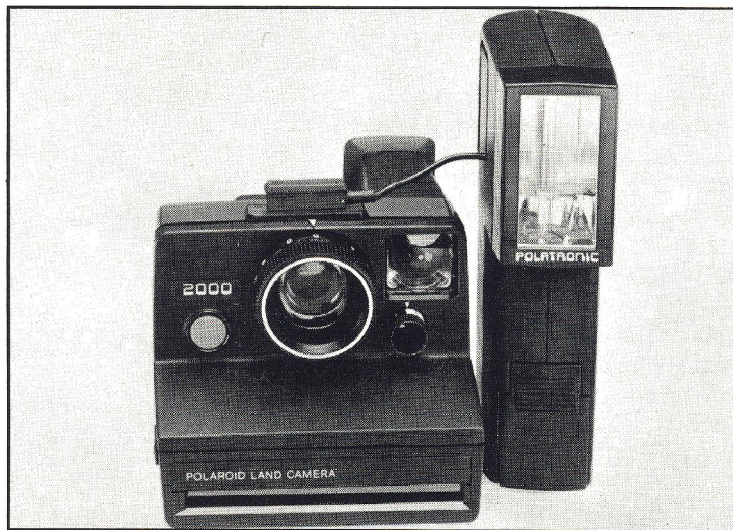
Polaroid

Aftenen før photokina begyndte, holdt Polaroid et kæmpe-show for at »spille med musklerne«, teknisk set. På scenen i en stor sal med 500 tilskuere fotograferede Polaroid-teknikerne med et kæmpekamera, som de trak store 18 x 24 cm farvebilleder ud af. Det må have været et imponerende syn, at se sådan et stort farvebillede fremkalde sig selv i SX-70 stil. Og for at det ikke skulle være løgn, lavede de også et par styks i mere end helark, nemlig 60 x 90 cm. Der er vist ingen grænser for, hvad vi kan vente os i de kommende år, f.eks. selvfremkaldende farvepapir, der naturligvis laves, ved at lægge et farvedia i et almindeligt forstørrelsesapparat. Det vil i hvert fald sige spar to til alle farvebilledemetoder, som vi hidtil har set!

Polaroids nye kameraer

Polaroid 2000, som ses på billedet herover, er en lidt ændret udførelse af Pronto. Den bruger den selv-fremkaldende SX-70-farvefilm, men det er ikke nogen spejlrefleks. Der er lavet en speciel elektronblitz, der passer både til denne 2000 og til kameramodel 3000. Forskellen mellem 2000 og 3000 er, at 3000 har en koblet afstandsmåler i søgeren. Desuden viste Polaroid sin Alpha, der er en billigere udførelse af den oprindelige SX-70 spejlrefleks. Og så var der et meget lækkert klapkamera med bælg og en Zeiss-søger ovenpå, model EE-100. Den minder lidt om den tidligere Polaroid 180 og denne nye er mindst lige så lækker i udførelse. Søgeren er stor og tydelig. E 100 ligger meget godt i hånden og så er den automatisk med silicium-celle, i modsætning til den gamle 180, der slet ikke var automatisk. E-100 kameraet kører ikke med SX-70 film, men med packfilmene type 107 (sorthvid film, hvor man skal pille et beskyttelseslag af), type 108 (tilsvarende farvefilm) og type 105, hvor man samtidigt får et sort-hvidt aftryk og et negativ, der senere kan forstørres op.

photokina

Polaroid EE 100 er et meget lækkert kamera, der kan klappes sammen. Helt i den flotte stil, som i sin tid Polaroid 180.

Kodak

Kodak EK-4 og EK-6.

Kodaks kameraer til »straks-færdig« billeder ligger ualmindelig godt i hånden. Formen er helt anderledes. En Kodak EK griber man med begge hænder som et almindeligt kamera. Man skal altså ikke understøtte det med venstre hånd, som en Polaroid 2000. For at få kameraet så fladt, har man ledt lyset fra objektivet gennem 2 spejle, før det havner på filmen. Farverne på Kodaks »printfilm« synes at være lidt blødere, bedre gennemtegnet end på den nye, kontrastrige SX-70 film. Men det er kun et indtryk, man kan ikke rigtigt sammenligne, før man har taget billeder af de samme motiver side om side

med begge kameraer. Der er forskel i billedstørrelse. Polaroid har et næsten firkantet billede, 78 x 79 mm. Kodak har et mere aflangt, nemlig 68 x 92 mm. Polaroid havde bygget et gammeldaws Tivoli op, med søde piger i tøj fra 1850 og der prøvede jeg at fotografere de søde skabninger med både Polaroid (hvad jeg gerne måtte) og med Kodak (de små sataner spolerede hver gang billedet ved lige at vende sig om, når jeg trykkede på knappen).

Kodaks nye »straks-færdig« kameraer hedder EK-4, EK-6 og EK-8. Den lodrette form gør, at de ligger meget godt i hånden.

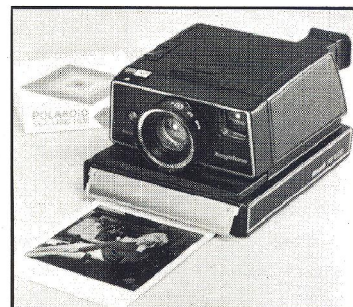
photokina

photokina

Polaroid 2000 bruger SX-70 farvefilm, der fremkalder, mens man ser på den. Elektronblitzen er også lavet af Polaroid.

Keystone, den tredje mand.

Polaroid og Kodak er ikke de eneste i denne specielle branche. Keystone vil også gerne tjene nogle penge på vores dovenskab. Og dyrt er det jo, at fotografere med sådan noget. Keystone laver kun kameraer, og de kører med Polaroids selv-fremkaldende SX-70 farvefilm. Keystone kameraet er ikke en spejlrefleks. Den minder stort set lidt om Polaroid 2000. Der er dog små forskelle. F.eks. er alle instrukser på kameraets knapper i tydelig læselig tekst, ikke i farver og symboler. Og en lille ekstrating for fotografering i koldt vejr:

Keystone kameraet bruger Polaroids SX-70-film.

SX-70 filmen forbliver inde i kameraet under fremkaldelse, hvis man ønsker det. Man skal bare holde en lille knap indtrykket og så kan man holde hele kameraet inde i frakken, hvor det er varmere. Så risikerer man ikke, at billedet mislykkes på grund af alt for lav temperatur.

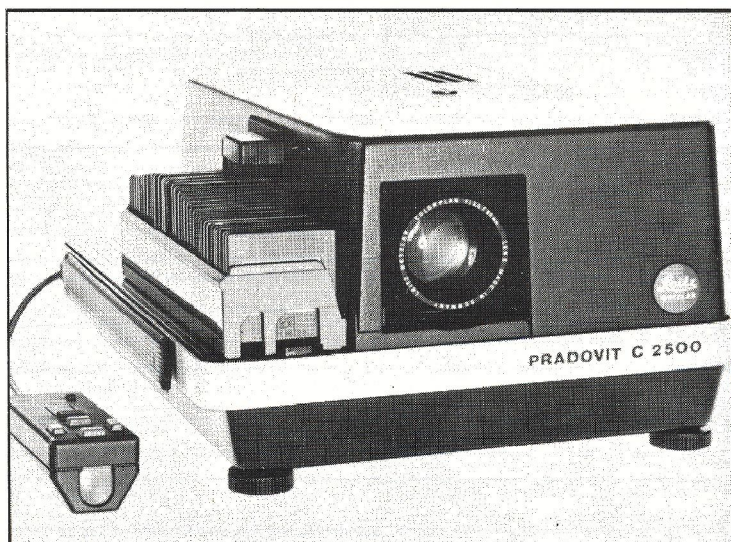
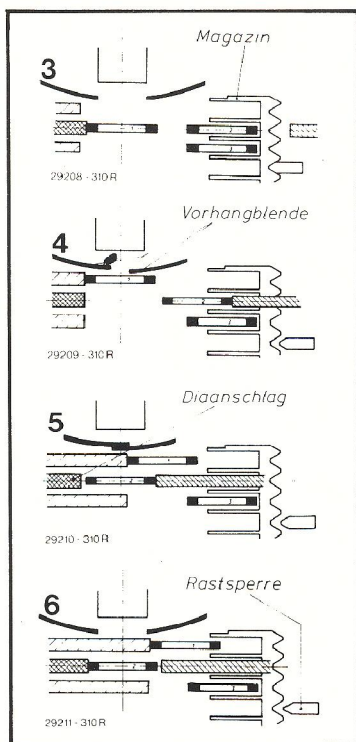

Diaprojektion

Diaprojektion med overblænding

Erfarne filmfolk vil måske sige, at det hedder overtoning. Det skal ikke skille os ad. I hvert fald drejer det sig her om diaprojektion, hvorved man lader det ene billede lige så stille glide over i det andet, uden at der nogensinde bliver mørkt på skærmen. Det skåner øjnene, men det gør samtidigt forestillingen meget mere spændende. Det virker som film, og jeg har slet ikke ord for at beskrive det. Det skal ses! Men vi kan da snakke om, hvordan man laver det rent teknisk med de nyeste apparater, der var fremme på udstillingen i Køln.

Tegneserie, der viser hvordan Leitz projektoren skifter.

ningen giver. Mørkepausen varer under et halvt sekund og det skåner øjnene, i hvert fald i nogen grad. Men jeg synes ikke, at virkningen kan hamle op med den nye Rollei. Til gengæld er konstruktionen billigere, fordi der kun er ét lampehus med hulspejl, kondensor og varmefilter, og fordi der kun er ét objektiv.

Leitz C 2500 med blinkeffekt

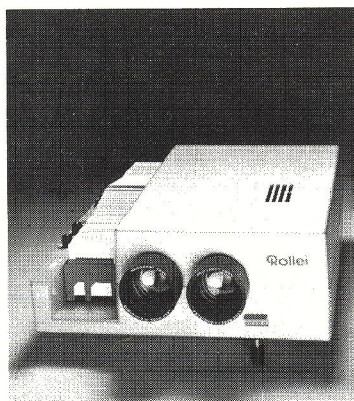
Leitz har ikke villet nøjes med kun én diaprojektor og ét magasin, men ville helst klare det med én lampe og kun ét objektiv. Det må have været en vanskelig »bunden opgave«, fordi her har det været nødvendigt at flytte det »brugte« dia tilbage i magasinet foran det nye dia. Fra den tyske brochure viser vi billederne 3 t/m 6 af en tegneserie, der viser, hvordan det virker. På billede 3 er dia nr. 1 endnu i strålegangen. Billede 4: en blænde begynder at lukke sig, mens det næste dia er på vej. Billede 5: nu er blænden helt lukket og dia nr. 1 er på vej tilbage til magasinet. Billede 6: dia nr. 1 er næsten kommet i magasinet, om et øjeblik vil vi se dia nr. 2. Man har altså helt givet afkald på de »kunstneriske« muligheder, som overto-

Når man nu giver afkald på overtoninger, kunne man lige så godt ha' lavet den med et fyldt magasin til venstre og et tomt magasin til højre. Så kunne billederne efter hinanden fra det ene magasin til det andet gennem holderen bag objektivet. Mørkpauserne ville være lige så korte, som den smule tid, det tager for den ugenomsigtige kant af dia-rammen at køre forbi objektivet. Sku' jeg tage patent på det? Jeg tror, konstruktøren har sikkert også foreslået sådan noget, men han har fået nej, fordi det skulle med vold og magt være med kun ét magasin.

Rollei P 3800.

For at sige det med det samme: vi tror at denne projektor er den bedste løsning for et diashow med overblænding. Der er kun et magasin med dias. Ved hvert billedskift sker overblændingen rent elektrisk, d.v.s. at den ene lampe skrues ned, mens den anden fyres op. Jeg ville ikke sige »slukkes« og »tændes«, fordi man kan selv vælge, hvor hurtigt eller hvor langsomt det sker. Mekanikken er meget interessant. Så snart man f.eks. har skiftet fra et dia i venstre kanal til et dia i højre kanal, kører hele »venstre« enheden d.v.s. den slukkede lampe med hulspejl, kondensorlinse, varmefilter og diaholder cirka 10 cm bagud. Så kan den nemt bag den lysende lampes ryg aflevere sit »brugte« dia til magasinet, køre et nyt dia ind foran sit varmefilter og køre frem til sit objektiv. Så snart hele denne historie er overstået, er projektoren parat til det næste billedskift. Det vil sige, man kan ikke skifte (eller tone over) før cirka 3 sekunder efter det forrige skift. Trykker man for tidligt på knappen, så sker der ingenting. Jeg havde hellere set, at projektoren så skiftede, så snart den var parat til det. Men nej, man skal trykke en gang til på knappen. Det-

te er dog en meget lille ting, at være ked af. Bruger man båndoptager, så vil impulserne fra båndet kun styre tidspunktet, hvorpå en overblænding begynder. Hvor hurtigt eller hvor langsomt man vil overtone, må man indstille med hånden.

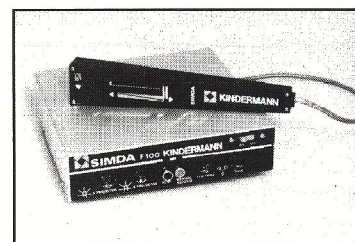

Rolleis nye dobbeltprojektor P 3800.

Simda overblændingsenhed

Når vi med Rollei kan overtone med en enkel projektor, virker det måske forkert, at omtale en overblændingsenhed, hvortil der skal tilsluttes 2 diaprojektorer. Men betjeningen er så gennemtænkt, at jeg synes, læserne skal vide at sådan noget findes. På fjernbetjeningskablet er en skyder. Når man langsomt bevæger den fra den ene yderstilling til den anden, dre-

jer man langsomt ned for den ene lampe, mens man langsomt skruer op for den anden. Man kan også lynhurtigt flytte skyderen. I alle tilfælde kan man, med betjeningens enheden i hånden, styre hurtige og langsomme overtoninger i takt med musikken. Det har virkelig store muligheder.

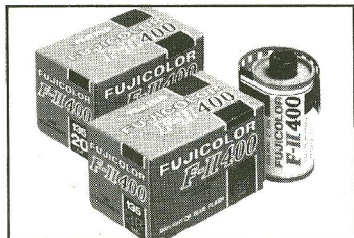

Simda/Kindermann overblændingsenhed, hvortil man skal tilslutte 2 diaprojektorer.

Nye film

På pocket-siden har vi allerede snakket om Fujicolor II negativfilm, med en følsomhed på 27 DIN - 400 ASA. Foreløbig kun i patroner til 24 x 36 mm og senere forhåbentlig også til 6 x 6. Ilford havde som photokinaoverraskelse en ny hurtig sorthvid film, HP 5, der i starten leveres i 24 x 36 mm patroner, men som sikkert også snart vil være der i »120« d.v.s. 6 x 6, 6 x 7 og 4 1/2 x 6 cm. Den vil efterhånden afløse HP 4. Den nye film kan, for normal kontrast, fremkaldes 14 amin. i Perceptol, 12 min. i ID 11 eller 9 1/2 min. i Microphen, i alle tre tilfælde ved fortynding 1 plus 1. På prøvopakningen på photokina stod: »Her er alt, du skal bruge til at prøve HP 5 : en film, lidt fremkalder og en model«...og når man så lukkede æsken op, viste det sig at modellen, hun var en matchbox-model af en engelsk bus. Men filmen og fremkalderen var skam rigtig nok, jeg har bare med skam at melde, ikke haft tid endnu.

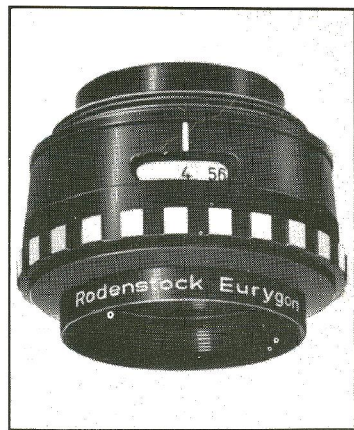
Fujicolor negativfilm fås nu til småbillede med følsomhed 27 DIN - 400 ASA.

Plastic-coated papir

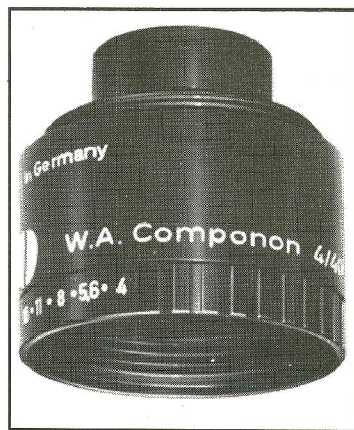
Ilford tilføjer en fjerde overflade til sit Ilfospeed papir. Den hedder 44M silkemat. Den minder på første øjekast lidt om 35M silkeraster, men er mange gange mere finkornet i overfladen. Agfa-Gevaert lover nu for alvor at levere sit Brovira PE-papir i 4 overflader og til næste år kommer der Portrigo-papir med plastic. Det bli'r spændende, jeg håber at Portrigo PE så også kommer i en mat overflade som Ilford 24M mat. Det bliver alle tiders for portrætter med varm tone.

Forstørrelsesobjektiver

Rodenstocks 6-linsede forstørrelsesobjektiv Rodagon 50 mm for småbillede har man hidtil kunnet få med lysstyrke 5,6 eller med 2,8. Nu kommer der også en udførelse med lysstyrke 4. De to stærke konkurrenter, Schneider og Rodenstock, viste på photokina hver sit vidvinkel-forstørrelsesobjektiv med 40 mm brændvidde og lysstyrke 4. Rodenstocks hedder Eurygon, og Schneiders hedder Wide Angle Componon. Begge objektiver dækker så stor en vinkel, at de også ved helark forstørrelser klarer de yderste hjørner af et 24 x 36 mm negativ. Men det er naturligvis også sagen, når man skal lave en udsnit-forstørrelse. Forstørrelseshovedet behøver da kun 4/5 dele af højden, så i mange tilfælde kan man lige klare det på bundbrættet.

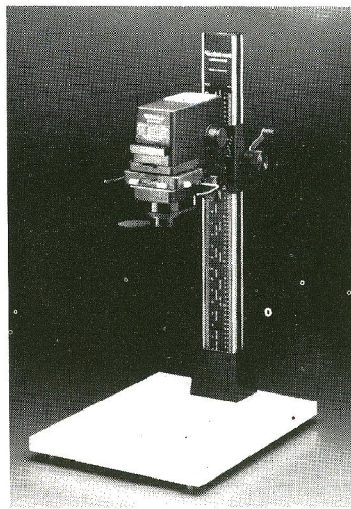
Rodenstock's vidvinkel-forstørrelsesobjektiv Eurygon 40 mm med lysstyrke 4.

Schneiders Wide Angle Componon 1:4/f - 40 mm.

Forstørrelsesapparat fra Rollei

Rollei viste et forstørrelsesapparat til flere negativformater. Det er beregnet til alt fra pocket (13 x 17 mm) til 6 x 7 cm (mere præcis 56 x 70 mm) med forskellige objektiver (28, 50, 75 og 105 mm) og ved at udskifte kondensorlinsen. Når man laver helark forstørrelser, kan man have fornøjelse af en lille motor, der flytter objektivet, mens man selv ligger med en lup på gulvet for at tælle korne-

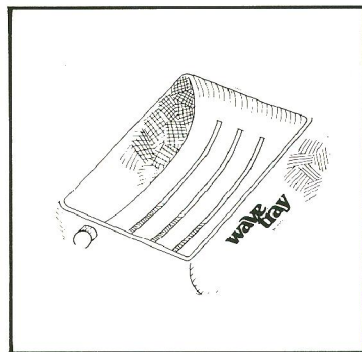
Rolleis forstørrelsesapparat for negativformaterne 13 x 17 (pocket), 24 x 36 mm, 6 x 6, og 6 x 7 cm.

ne. Vi kender alle den situation, hvor armen simpelt hen er for kort. Dog er det ikke nogen ny opfindelse. Til f. eks. de dyre Durst-modeller har man kunnet få det som ekstra tilbehør i årevis, men der er kun få, der køber det. Måske fordi der er så få, der vidste det?

Wave Tray fremkaldeskåle

På photokina ser man så mange »små« nyheder, at man ikke straks lægger mærke til en lille stand med nogle brede kamera-seler og så et par plastic fremkaldeskåle. Jeg var da næsten gået forbi, men så kiggede jeg på den ene fremkaldeskål og der lå et billede i en sjat gammel fremkalder. Jeg rokkede skålen lidt frem og tilbage og så gik det op for mig, at her var alle tiders mest praktiske skål. De ombøjede kanter gør, at

man overhovedet ikke kan sprøjte fremkaldervæske udenfor. Og den særlige facon af bunden gør, at den bliver ved at rokke frem og tilbage. Det kan slet ikke beskrives, det skal prøves. Desværre har fabrikanten, Ambico, Lynbrook, New York USA endnu ingen importør i Danmark. Men vi må håbe, at en af de danske fotofirmaer vil tage den hjem.

Ambico fremkaldeskål, der bliver ved at rokke og som ikke kan sprøjte over kanten.

Rotocamera fra Schweiz

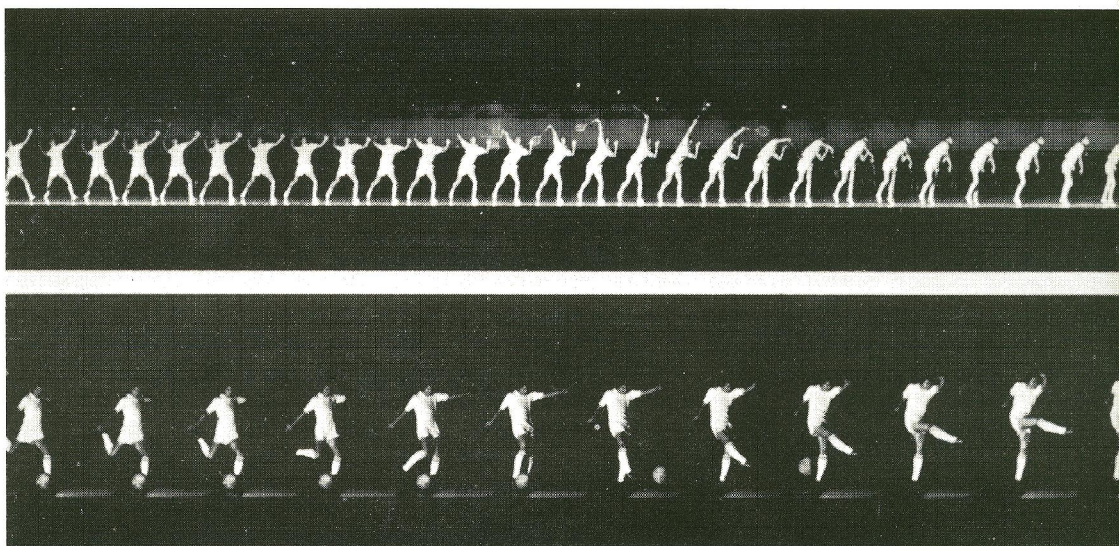
Nederst på næste side viser vi også et meget aflangt billede. Det er lavet på en hel anden måde. Det er et panorama på mere end 360 grader, d.v.s. mere end en hel omdrejning. Det er nemlig den samme bil, man ser yderst til venstre og helt til højre. Billedet er taget i dagslys. Under optagelsen drejer hele kameraet rundt, ved hjælp af en lille elektromotor. Samtidigt kører filmen gennem kameraet..

For at give filmen den korrekte lysmængde, har vi her nok en blænde, men ingen egentlig lukkertid. Men den virksomme eksponeringstid for filmen kan alligevel regnes ud efter filmens kørehastighed og bredden af den spalte, der sidder mellem objektivet og filmen. Brugsanvisningen indeholder en tabel, hvor man direkte kan aflæse, hvilken spaltebredde der svarer til hvilken eksponeringstid. Filmens kørehastighed er altid sådan, at kameraet kører en hel omgang i løbet af

Nikon Multi Exposure kamera

Nikon viste et interessant kamera til bevægelsesstudier. Det stod fremme og man måtte godt røre ved det. Det ligner en Nikon F 2. Det er bare ingen lukker i. Filmen kører gennem kameraet, ikke rykvis som i en smalfilmsoptager, men med konstant hastighed. Man kan selv vælge kørehastigheden. Mens filmen kører gennem kameraet, blinker en elektronblitz hele tiden. Hvor mange blink pr. sekund, kan man også selv vælge. Resultatet af den kørende film og den blinkende blitz er, at der kommer en hel serie billeder ved siden af hinanden, selv om personen har stået på samme sted hele tiden. Eksemplet med fodboldspilleren herover viser, hvad det kan bruges til. Baggrunden skal være mørk. Kører man filmen forholdsvis langsom, så er det nyttigt, at filmsformatet er smallere, f. eks. 9 x 24 mm eller 18 x 24 mm. Det besørger man med et par skydedøre, der kan indstilles efter ønske. Jeg sagde jo i starten, at det lignede en Ni-

kon F 2. Det er det til dels også, og man bruger spejlet og søgeren til at indstille billedudsnit og afstand, inden man starter filmen. Den blænde, der skal indstilles på objektivet, afhænger kun af filmhastigheden og afstanden. Filmens kørehastighed har ingen indflydelse. Man kan køre ubegrænsede længder film igennem, kun siger brugsanvisningen, at blitzrøret helst ikke skal bruges mere end 10 sekunder ad gangen.

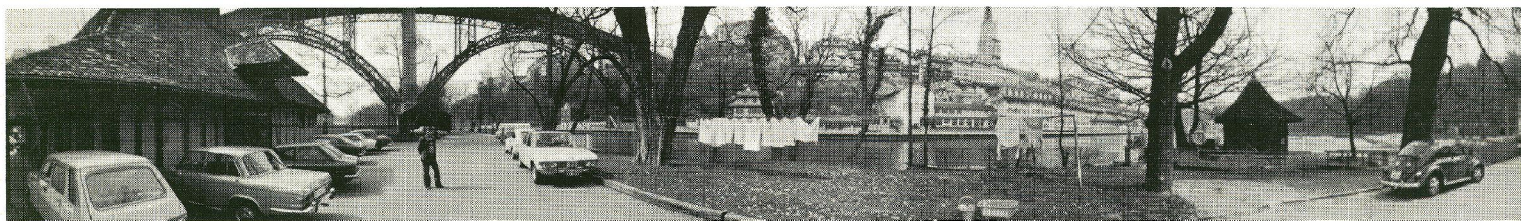
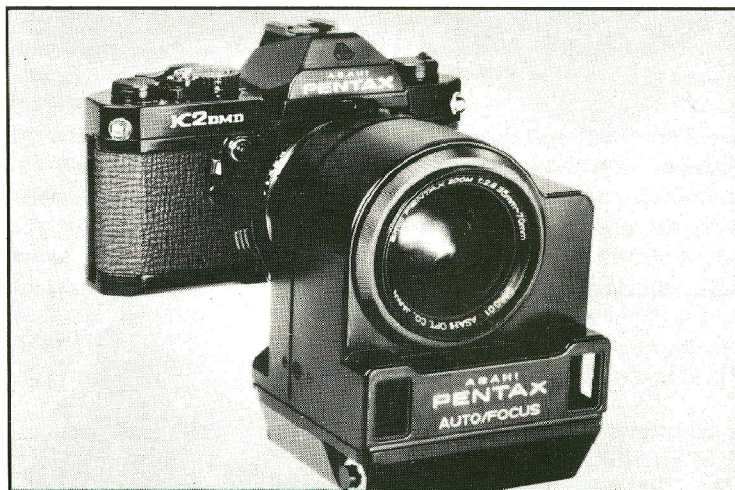
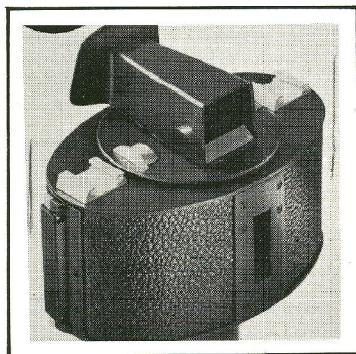
Autofocus spøger igen

På tekniske udstillinger hører man af og til noget om »kameraet, der selv indstiller afstanden«. Nikon havde en 80 mm f/4,5 med autofocus i 1972, så det objektiv med Autofocus, som Pentax har udstillet, er i hvert fald ikke den banebrydende præstation, som reklamebrølet siger. Desuden stod den under en glasklokke og måtte ikke røres. Så det kunne

lige så godt være en tom æske, der var monteret på det zoomobjektiv 35 - 70 mm, der heller ikke kommer før 1978. I stedet for at montere en Autofocusmekanik på en 35-70 mm med temmelig stor skarphedsdybde, ville jeg hellere se det på et 400 mm teleobjektiv. Der ville det absolut gøre nytte, ved fotografering af motiver, der hele tiden flytter sig, f. eks. ved ishockey o.l.

et sekund. I småbilledudførelsen kører den 22 cm film forbi spalten for hver hel omdrejning. Kameraet kan sagtens køre flere omgange, højst 7 gange rundt på en hel småbilledfilm. I praksis vil man køre to hele omgange, så kan man senere frit vælge, hvor man vil begynde på sit panoramabillede. Kameraet fås også i en større udførelse med »6 x 6-film« d.v.s. 120-film. Her kører filmen 314 mm for hver hel omdrejning. Også her er det muligt at køre mindst to hele omdrejninger på en film. Objektivet er en 35 mm Rodenstock med lysstyrke 3,5 i småbilledudførelsen. I det større kamera

er brændvidden 50 mm, lysstyrken 2,8. Kameraerne laves af den kendte schweiziske fabrik Arca-Swiss. På udstillingen havde man hængt nogle kæmpepanoramaer på væggen. De så meget skarpe ud.

Nye projektorer fra Fuji

På Photokina præsenterede Fuji 3 nye lydprojektorer med betegnelserne SH6, SH9 og SH30.

SH 6 er en kompakt og let projektor med en virkelig god lyd og billedkvalitet.

Den har hurtig filmstart, idet strømmen ikke blot føres til selve lampen i projektoren, men også til capstanakslen i lydlederen. Det giver den fordel, at filmhastigheden er konstant fra starten. Desuden har projektoren variabel motorkontrol med 1 billede på 18 eller 24 billeder i sek. Det betyder, at man altid kan få sin lyd til at falde sammen med billedet, uanset hvilket kamera der er anvendt, eller med færdigindspillede film.

Projektoren kan også optage. Man kan altså sætte lyd på »gamle« stumfilm, hvis disse bliver forsynet med magnetspor. Optagerfunktionen sker helt automatisk og er derfor fejlsikker. Der kan tilføjes ny lyd til allerede eksisterende.

Lampen er en 12 volt 100 watt halogenlampe og giver et klart lys.

Optikken er en 15-25 mm f/1.3 zoomlinse med høj opløsning.

Projektoren har automatisk filmilægning og kan tage op til 900 fods spoler. (1 time med Single 8).

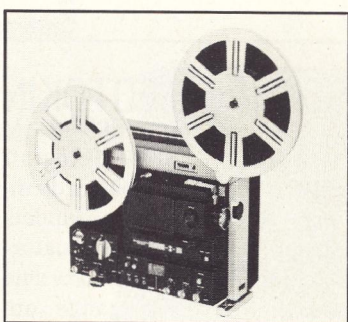
SH9 er »storesøsteren« til SH6. Den kan det samme som SH6, men har dertil flere finesser.

Desuden har den mulighed for både magnetlyd og optisk lyd.

Finesserne kommer især til udtryk i lydlederen. SH9 har et sound - owsound system med variabel styrkekontrol, således at indspillet lyd kan indspilles med nøjagtig den styrke, der ønskes.

Det giver mulighed for virkelig »professionel« indspilning og indfading af lyden.

SH 30 er en virkelig »professionel« projektor, som rummer næsten alt, hvad der kunne ønskes.

SH 30 kan afspille alle slags 8 mm lydsystemer, optisk lyd, magnetlyd, Fujica puls-spuc, og FTS (Film-bånd-synkronisering) og ikke nok med det, men forskellige slags lydfilm kan splejses på en og samme rulle og køres igennem uden stop. En anden fordel er, at ligegyldig hvilket lydkamera, der anvendes, så passer SH 30 dertil.

Optikken er enten den samme som for de to andre eller den meget lysstærke 14-28 mm f/1,6 zoomoptik.

Nye lydoptagere fra Fuji.

Fuji byder på hele 4 nye lydoptagere, hvoraf de 2 er i den mindre ende og 2 er for den mere avancerede amatør.

Den mindste af dem Sound AXM 100 - er et lille kompakt lydkamera med fix-fokus. Den har indbygget 13A-12A filter. I søgeren findes to signaler, et grønt der er battericheker og et rødt for undereksposering. Hvis hele søgeren bliver rød er filmen ved at løbe ud.

Lukkeren er en 220 grader og kan altså filme med eksisterende lys.

Filmhastigheden sættes automatisk, når kassetten sættes i. Strømforsyningen er 4 alkaline batterier, der klarer to ruller film.

Fujifilmkameraer har som noget specielt »Quick start«. Når der trykkes på udløseren startes lydlederen, således at starten sker uden forstyrrelse af »klik o.l.«, ligesom der heller ikke bliver noget »hul« i lyden.

Mikrofonstikket kan omstilles mellem »normal« og »løs« således, at man altid kan få lyden til at passe, selv om der er meget støj.

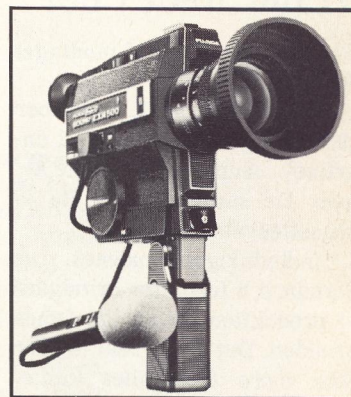

Den anden, Fuji M 300 er en lidt større udgave. Den har 3 x zoomoptik, men ellers samme ting som Fuji AXM 100. For begge kameraer gælder, at der leveres en retningsbestemt mikrofon som standard udstyr. Der leveres en bedre hørfølsom mikrofon som ekstraudstyr. Frekvensområdet er fra 100 - 5000 Hz plus, minus 3 db.

I den lidt dyrere ende findes også 2 kameraer, ZXM 500 og ZM 800.

Den første er et XL kamera med 5 x zoom og macro. Den anden 8 x zoom og macro.

Fælles for den begge gælder at de har to hastigheder for zoom, samt naturligvis manuel zoom. Søgeren er et »helt kontrolcen-

ter«. Selve fokuseringen sker med snitbillede. Desuden kan fading kontrolleres. Lydstyrken kan også aflæses. Der er batterikontor, specielt fremførings-signal, når filmen løber, slut-signal, og filtersignal.

Lydindspilningen sker helt automatisk, men kan dog også foretages manuelt, ligesom fading og sker både med lyd og billede, ligesom der kan indspilles fra andre lyd-kilder.

Fading kan også foretages automatisk både med lyd og billede. Hvis autofadeknappen anvendes fades billedet enten ud eller ind på 4 sekunder. Hvis tilbagespolingen anvendes, kan der nu laves helt »professionelle« superimoseringer.

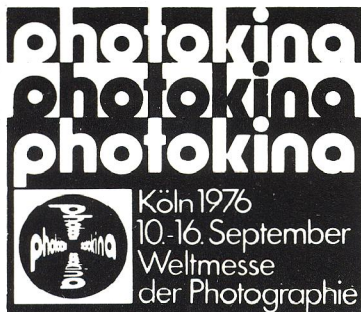
Som noget helt nyt er ZXM 500 og ZM 800 de eneste lyd-kameraer der kan foretage en total tilbagespoling.

Nye lydfilm fra Fuji

Fuji er ligesom mange andre kamera- og filmfabrikker gået ind i »lydalderen«.

Nu har Fuji altid anvendt sit eget kassettesystem - Single 8 - og derfor har man også været nødt til at lave nye kassetter, hvor der på filmen er lagt et magnetspor. Filmen er de velkendte R25 og RT 200 til henholdsvis dagslys og kunstlys. Filmene er tyndere end de almindelige Super 8, da de er fremstillet på polyester-base film. Det skulle give større smidighed i projektoren, samt større farvebrillians. Det skulle også betyde bedre lyd-gengivelse, da magnetsporet på grund af filmens smidighed, skulle få bedre kontakt med tonehovedet.

photokina

Æske med batterier

Lige under en motor sidder en flad æske med batterierne, eller et håndtag med udløserkontakt og indeni plads til batterier eller små nikkel-cadmium akkumulatører. Når du forhører dig om priser, kan det ske, at fotohandleren lige tilføjer »og så naturligvis en Power Pack til kun 1500 kr«. Hidtil har nogle af de flotte små kasser til batterierne været urimelig dyre i forhold til selve motoren. Forhåbentlig indser fabrikanterne at en batterikasse er en ukompliceret ting, som en fingernem amatør selv kan lave. De nyeste motorer, f.eks. Nikkormat ELW, har heldigvis batterierne bygget ind i motorens lille flade kasse.

Er motoren en fordel?

Spørger man nu, om man får bedre billeder med sådan en lille motor, kommer det helt an på, hvilke motiver man fotograferer. Til raske skud på fodboldbanen er det en klar fordel, også ved ubemærkede snapshots og ved børnebilleder. Men for landskaber, stilleben og makro kan det være ligemeget. Og i det hele taget kan man med et motorkamera tage så mange film, at der efterhånden ligger en masse film, der skal fremkaldes. Så jeg tror, man skal tage den lidt med ro.

Automatik

Langt de fleste automatiske spejlreflekser har den form for automatik, hvor man selv stiller blænden, hvorefter fotocellen styrer lukkertiden efter de skiftende lysforhold. Kun Konica T3/TC/A3, Canon EF/AE-1 og Miranda EE har det modsat og det er der mange fotografer, der er glad for, da man gerne vil være sikker på en tilpas kort lukkertid, så billederne ikke bliver uskarpe på grund af rystelse. På denne photokina ville Rollei vise sin spejlrefleks SL 2000, der har begge slags automatik. Lad os sige, vi fotograferer udendørs. Vi har stillet lukkertiden på 1/125 sek. og fo-

photokina

Rolleiflex SL 2000 med indbygget motor, begge slags automatik (se teksten) og udskiftelige filmmagasiner.

tocellen styrer blænden efter de skiftende lysforhold. Men nu går vi ind i huset og her slår objektivet største blænde slet ikke til. Nu nøjes automatikken ikke med at blænde objektivet helt op, men fotocellen flytter nu lukkertiden til 1/60, 1/30, 1/15 sek. osv. som det bliver nødvendigt efter lysforholdene. Dette vidunderkamera, der har udskiftelige filmmagasiner, har været fremme i Rollei-annoncer i de fleste fotoblade, men ak, det lykkedes ikke at få bare et eksemplar færdig til photokina. Det kommer nok først om 2 år, ligesom Rollei SLX, der i 1974 var den store sensation, og som lige nu er kommet i handelen.

Verdens mindste om nogle år

Kamerafabrikanterne skæver allesammen til Olympussens »venusmål«. Pentax har photokina'ens »sensation«, et kamera, der er en halv millimeter smallere og 10 gram lettere end Olympus! Tænk, hvor bliver det dejligt, at slippe for de 10 gram. Der er bare en hage ved Pentax MX, den er ikke færdig. Men næste år, så skal du se løjer. Verdens mindste sensation.

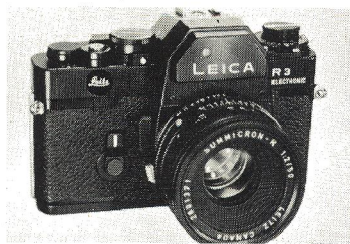
Når den engang kommer i handelen, vil denne Pentax være 0,5 mm mindre og 10 gram lettere end Olympus.

photokina

Jeg synes at det er meningsløst at konkurre på den måde. Tag nu f.eks. Nikon. Jeg har den ikke selv, men låner en af og til. Og tænk, den er ikke en millimeter for stor til mine hænder!

En virkelig nyhed

Hvis vi ser teknisk på sagerne, er der kun et kamera, der virkelig viser noget nyt. Det er Leica R3. Ligesom Leicaflex SL og SL2 har den punkt-lysmåling i en lille, skarp afgrænset cirkel med 6 mm diameter, midt i søgeren. Det nye er, at man her kan skifte om fra den skarpt afgrænsede punktmåling til gennemsnitsmålingen af hele søgerbilledet. Jamen, det har Mamiya haft i årevis, er der nok nogen, der siger. Det er rigtigt, men på Leica R3 kan punktløsmåleren styre lukkertiden, efter at man selv har valgt blændetallet. Ved vanskelige optagelser, f.eks. et portræt i modlys, retter man »pletten« på ansigtet, trykker udløserknappen lidt ind, komponerer billedet i søgeren (nu er ansigtet måske flyttet væk fra midten) og trykker af. Og så er dette kamera billigere end Leicaflex, fordi det er lavet hos Minolta.

Er spejlrefleks færdig?

Når nu Rollei SL 2000 kommer i handelen om et par år, med motor, to slags automatik og udskiftelige magasiner, vil andre fabrikanter så følge efter? Måske, og her tipper jeg at Konica er den første, der kan gøre det. Blændeautomatik har Konica jo i alle sine objektiver. Hvis lukkeren erstattes af en af de elektronisk styrede typer, har man et kamera med begge slags automatik. Og Konica skal jo alligevel bygge om på kamerahuset, for at få motor-kobling, ligesom alle konkurrenter. Skal vi vædde et Konica kommer med en hel ny i 1978? Spørg tilside, der er kun gætterier.

24x36 kameraer

På denne photokina har de fleste 24 x 36 spejlreflekser fået motor. Det kunne man forvente, efter at Nikkormat ELW og Canon AE-1 tyvstartede i sommer. Sådan en motor kaldes »winder«, hvis der skal trykkes på udløserknappen for hvert billede. En »rigtig« motor sprøjter af sted, så længe man holder fingeren på knappen. Det er oftest med 2 billeder pr. sekund. Har samme fabrik også en hurtigere motor, f.eks. med 5 eller endnu flere billeder pr. sek., så kaldes hurtigraceren for »professional«.

Hvilken er bedst?

Efter at være rendt frem og tilbage mellem de forskellige båse på udstillingen, synes jeg at Nikkormat ELW ligger bedst i hånden ved optagelser i tværfORMAT, men meget akavet i højformat. Der er Miranda dx-3 meget bedre, selv om skyderiet i højformat med motor stadigvæk er meget uvant. Det motorkamera, der vejer mindst, er Olympus og det, der støjer mindst, er Canon AE-1. Det vil sige, blandt spejlreflekserne. Vil man have et virkelig lydøst motorkamera, skal man vælge Leica M4-2 med winder. Den giver kun en svag snurren.

Leica M4-2 med motor, der er så stille, at den næsten ikke kan høres.

photokina

Digital aflæsning

Når man kender navnet Yashica, undrer man sig over, at der også må være et, der hedder Yashima. Det ligger da alt for tæt op ad hinanden. Men der er altså en Yashima spejlrefleks og den har »rigtig digital« aflæsning af lukkertiden i søgeren. Ikke kun en halv snes forskellige tider, lige som Fujica ST 901, men tusinde forskellige tider. Tallene kan vise lige så forskelligt som på en lomme-regner. Det upraktiske er bare, at man ikke viser brøkdeler af sekunder, men tiden i millisekunder. 1/125 sek. vises altså ikke som 125, men som 008. Det er dygtigt gjort, at få en hel lommeregner anbragt inde i kameraet, men jeg tror da ikke, at nogen fotograf vil føle sig fristet af denne nyhed.

Farvel til 42 mm gevind

De læsere, der har en Pentax med gevindfatning til objektivet skal nu ikke vente for længe, hvis de endnu vil have et originalt Takumar-objektiv. Pentax fabrikken har nemlig droppet det sidste kamerahus med gevind, nemlig SP 1000, der nu afløses af tilsvarende kamerahus med bajonetfatning, K 1000.

Yashica FR har motordrev fælles med Contax RTS. I modsætning til Yashica FX har FR ingen automatik.

Nye typer, der er det samme

På udstillingen ser man, mærkelig nok, nye typer af kamera-huse og så kan man med den bedste vilje ikke se, at der er sket en ændring. F.eks. Yashica FX-2 og Ricoh Singlex II. I begge tilfælde kunne jeg se, at

photokina

det heldigvis stadigvæk er de samme apparater som FX-1 og Singlex. Indvendig er der måske små ændringer, men betjeningen, måleområder o.s.v. er præcis de samme som de »gamle«. Så der er ingen grund til uro, hvis man har en FX-1 eller en Singlex.

Kompakte søgerkameraer

Det lyder efterhånden, som om der kun findes spejlrefleks. Men der findes heldigvis stadigvæk små søgerkameraer med fine objektiver. Et 24 x 36 mm søgerkamera kan tage lige så skarpe billeder, som en spejlrefleks, men man har naturligvis altid den samme brændvidde, cirka 35-40 mm. Agfa har udskiftet sine gamle Optima modeller (fra 1969!) med to smarte nye, model 535 og 1035. Automatikken styrer tid og blænde, man kan slet ikke vælge noget selv.

Agfa Optima erstatter 1969-modellerne. Programlukker, der flytter både lukkertid og blænde efter lysforholdene.

Ricoh 500 G kommer nu til at hedde 500 GX og den har (heldigvis) stadigvæk muligheden, selv at indstille tid og blænde efter ens eget hovede. Forskellen mellem 500 G og 500 GX er muligheden for dobbelteksponeringer, til visse tricks.

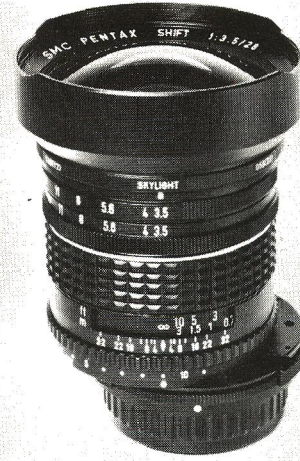

På Ricoh 500 GX vælger man selv lukkertiden, hvorefter fotocellen styrer blænden. Men man kan også stille tid og blænde selv, med lysmåleren i søgeren.

photokina

Nye objektiver

Det var Nikon, der for 13 år siden fandt på, at lave et PC-objektiv. Det betyder, kort sagt, at objektivet kan forskydes et godt stykke fra filmrudens midte. Så får man f. eks. større synsvinkel opefter end nedefter. I praksis gør det gavn ved fotografering af høje huse. De kan komme med på billedet, uden at man behøver at kippe kameraet bagover. Dermed undgår man »støtende linjer« og samtidigt slipper man for en stor tom forgrund. Efter at Nikon, foruden sin 35 mm PC-vidvinkel også lavede en 28 mm PC, er andre kameramærker fulgt efter. Olympus viste sin på photokina 1972 og nu kommer den snart i handelen. Pentax vil lave en 28 mm PC og flere andre er på trapperne.

PC-vidvinkel (se tekst) af Pentax, brændvidde 28 mm, kan forskydes 11 mm i forhold til billedets midte.

Vanskeligt objektiv

Sådan et forskydeligt objektiv kan ikke kobles med mekanikken i kamerahuset. Derfor har PC-objektiver ingen springblænde og ingen kobling til lysmåling ved fuld blænderåbning. Men der er heldigvis undtagelser. Zeiss laver et PC-objektiv med springblænde og med kobling til lysmåleren. Det er et 35 mm objektiv til Contax og Yashica. Bagest på objektivet er der to store indstillingsringe, den ene for forskydninger op og ned, den anden for bevægelsen højre-venstre.

photokina

Og det skal tilføjes, at Minolta også laver et PC-objektiv med springblænde.

Contax RTS med 35 mm PC-objektiv, der har springblænde og kobling til lysmåleren.

Zoom-objektiver

Det er kun 2 år siden, at det kom gang i zoom'er, der begynder ved vidvinkel, f. eks. fra 28 mm eller fra 28 mm. På den anden side af zoom'en kommer der et hav af den anden art. Nikon kommer med 35-70 mm (havde i forvejen 28 - 45 mm). Pentax vil lave en 28-50 mm (lavede i forvejen 1977-78). Men også i længere zoom sker der noget. Nikons berømte zoom 50-300 mm kommer i en ny udgave, 400 mm kortere, et halvt pund lettere og med færre linser. Det er et imponerende stykke optik.

Nikons 50 - 300 mm zoom

Mindre objektiver, større lysstyrke

Denne overskrift lyder vildselvmodsigende. Men objektyverne bliver faktisk mindre mindre, mens man samtidig øger lysstyrken på de korteste brændvidder. Nikons nye 20 mm med lysstyrke 2,8 fylder vejer det samme som deres 20 mm værende 20 mm med lysstyrke 4. Og Pentax vil lave en 20 mm med lysstyrke 1,4. Normalt vil objektiverne blive også mindre

Til Leica R3 laves en 6-linset 50 mm, der kun rager 34 mm ud fra kamerahuset og Pentax vil lave en 5-linset 40 mm, der er temmelig fald: Kun 18 mm ud fra kamerahuset.

Overraskelse

Det kom som en overraskelse, at Nikon laver teleconvertere. Der er 2 forskellige TC-1 er 65 mm lang og har ikke mindre end 7 linser. Den bruges til 200 mm tele og til alle kortere brændvidder. TC-2 er 115 mm lang, har 5 linser og bruges til 300 mm og længere brændvidder. Springblænde og lysmålerkobling virker selvfølgelig også, når man bruger disse teleconvertere. Det bliver spændende!

Minolta laver også en teleconvertere. Den har 5 linser og er særligt beregnet til Minoltas 7-linsede 400 mm tele med lysstyrke 5,6.

Oprindeligt var det kun »piraterne« som Soligor, Tamron o.s.v., der lavede teleconvertere. Som nyhed kommer Soligor nu med en teleconvertere, der giver 4 gange brændvidden. Lysstyrken går naturligvis tilsvarende ned, blændetallet bliver også ganget med 4.

Lysstærke lange teleobjektiver

Når man hører om et 600 mm teleobjektiv med lysstyrke 4,5 så kan man straks regne ud hvor stor linserne skal være. De 4,5 skal divideres op i de 600 og det giver 133 mm.

Men hidtil var teleobjektiverne gerne konstrueret sådan, at røret skulle have samme tykkelse hele vejen. Og det bliver altså en meget tung sag at slæbe rundt med. Det nyeste er, at man har en konstruktion med 6 til 8 linser, hvoraf kun de allerforreste skal have den store diameter. Det vil sige, at røret bagved de forreste linser kan være meget tyndere. Midt i røret sidder en lille gruppe linser, der kan forskydes frem og tilbage. Det er afstandsindstillingen. Det vil sige, at man ikke mere behøver at flytte hele røret frem og tilbage, men kun nogle mindre linser. Og det går meget nemmere.

Minoltas nye 400 mm teleobjektiv og tilhørende teleconvertere.

Canon laver en 600 mm med lysstyrke 4,5 og en 800 mm med f/5,6. Nikon laver en 400 mm med f/3,5 og en 600 mm med f/5,6 med denne nye opbygning. Sikke mange spændende muligheder, navnlig sammen med de nye teleconvertere. Fuglefotografer f. eks. kan aldrig få brændvidden lang nok. Og med en teleconvertere i lommen har man så 400 og 800 mm til rådighed, eller 600 og 1200 mm, o.s.v. Og der bliver god plads i lommen til den teleconvertere, når tegnebogen er helt tom.

Soligor »one Touch«

Nyhederne skal altid have sådan et flot navn på engelsk og denne Soligor nyhed er en stribe objektiver uden blændering. Med et greb (one touch) kan man stille afstand og blænde med den samme riflede ring. For at få fat i klikblænden, skal den riflede ring trækkes tilbage mod kamerahuset. Idéen er egentlig god. Hvor tit er det ikke sket med de sædvanlige objektiver, at man er kommet til at flytte blænderingen, mens man kun ville stille på afstanden!

Teleobjektiver med 2 snekker

Konica kommer med en anden nykonstruktion. Her gælder det den korteste afstand, som et teleobjektiv kan indstilles på. Konicas nye 600, 800 og 1000 mm teler har hver en kraftig ring med stativgevind i midten, så objektiv plus kamera er i balance. Det er sådan set ikke noget nyt. Men nu kommer det: der er 2 snekker til at køre objektivet længere ud, for at indstille på kortere afstande. Den ene snekke sidder foran og den anden bagved stativringen, så man kan altid sørge for, at objektivet stadigvæk er i mekanisk balance. Med de 2 snekker har man også kunnet opnå kortere minimumsafstande, så kort, at et motiv på 14 x 21 cm udfylder hele 24 x 36 negativet eller farvediaet, når man fotograferer på den korteste afstand (henholdsvis 6, 8 og 10 meter). De nye Konica teler har ikke mindre end 9 linser. De forreste 5 køres frem, de bageste 4 køres bagud for at komme på de korte afstande. Nu kunne man godt spørge, skal der virkelig være 9 linser i en tele, når Leitz f. eks. har 400 og 560 mm teler med kun 2 linser i?

Skavank

Svaret er, at lange teleobjektiver altid lider af den skavank, at røde og blå lysstråler ikke samles i samme punkt og det giver uskarphed. De mange linser bruges til at samle lysstråler af alle farver i samme punkt. Til gengæld kan de 9 linser give flere uønskede reflekser i modlys.

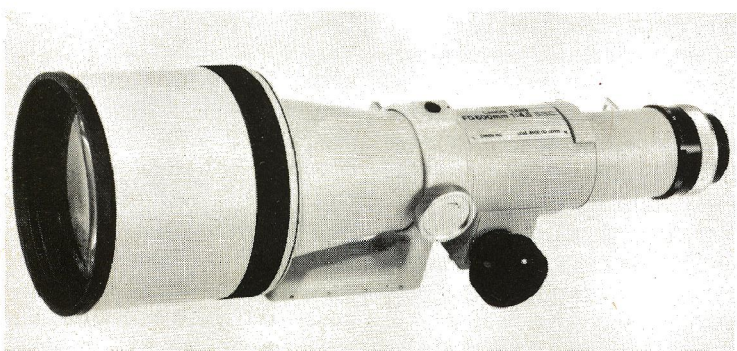
Lysstærke normalobjektiver

Leica havde allerede sit nye 50 mm med lysstyrke f/1 et halvt år før photokina. Nikon laver nu en 58 mm med lysstyrke f/1,2. Det giver et dejligt lysstærkt søgerbillede. Der er 7 linser og nogle af linseoverfladerne er asfæriske, d.v.s. er ikke kugleflader. Det betyder at de er dyre at fremstille. Det bliver spændende, at teste det objektiv med natoptagelser.

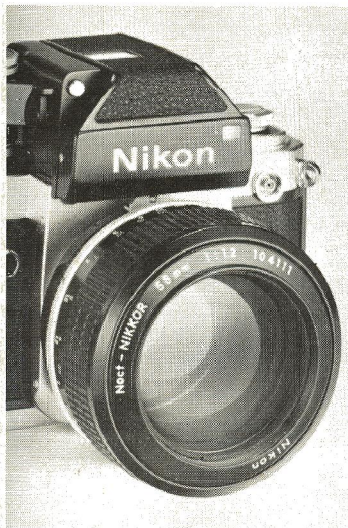

Soligor objektiv med riflet ring, der bruges både til afstandsindstilling og til at indstille blænden.

Canon 600 mm tele med lysstyrke 4,5. Læg mærke til at røret er temmelig slank i forhold til de forreste linser. Afstandsindstilling ved at flytte nogle linser i midten af røret.

Nikon med den ny 58 mm, lysstyrke f/1/2 med asfæriske linser.

Ny vinkelsøger

Flere kamerafabrikanter kommer samtidigt med en tilbehørs-nyhed: en vinkelsøger, der ikke spejlvender søgerbilledet. En spejlsøger har altid været et meget nyttigt tilbehør, når man skulle fotografere fra et lavt standpunkt, men det var lidt besværligt, at søgerbilledet pludseligt er spejlvendt. Nu har man krøllet lysstrålerne et par gange ekstra gennem nogle små prismer, så man også uden besvær kan læse lukkertider og blændetal i søgeren.

Diakopiering

Når man med bælg og makroobjektiv vil lave et duplikat af et farvedia, har man det problem, at resultatet er for hårdt. Kontrasterne er for store, hvis man ikke bruger en af de specielle film, der kun fås som en kæmperulle på 30 meter og som ingen vil fremkalde for os. Den nye Elinchrome Dia-Duplicator (import Molanders) bruger, foruden bælg, en mellemring, hvorigennem der sluses noget spredt lys ind i kameraet samtidigt, så kontrasten kan formindskes.

6x6

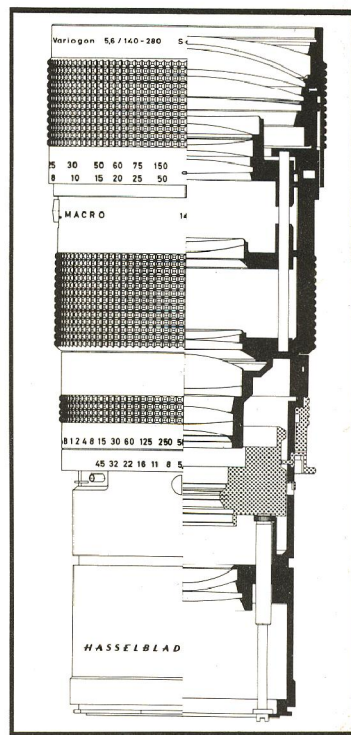
Hasselblad bliver det første 6 x 6 kamera, der får en zoomoptik. Det er en 140-280 mm zoom med lysstyrke 5,6. Vi har allerede omtalt den i nr. 5, men dengang skrev vi at alle Hasselblad objektiver kommer fra Schneider.

Det var en svipser. Denne zoom er fra Schneider, men de andre 15 kommer fra Zeiss. På photokina hørte jeg mange gange det berømte spørgsmål, om zoom'en nu tegnede lige så skarpt som de »faste« objektiver og svaret blev hver gang: »det kan den naturligvis ikke«.

Fornuftigt svaret! Man får nu engang ikke noget foræret. Men i visse tilfælde kan en lille forskel i skarphed vel ofres for at få motivet til at fylde hele formatet ud.

Schneider 5,6/140

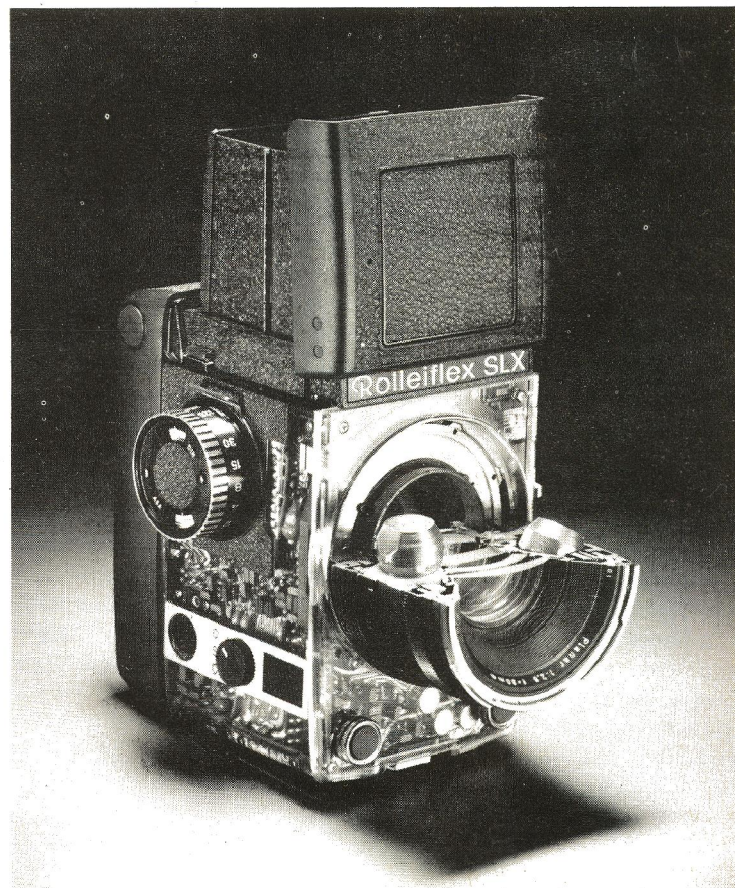

Så mange enkeltlinser er der i det nye zoomobjektiv.

Schneiders zoomobjektiv til Hasselblad.

Det oversavede kamera

Billedet af den oversavede Rollei viser et kamera, der var sensationen på photokina 1974, og som lige nu er kommet i handelen. Et motorkamera i format 6 x 6 cm, hvor motoren også vikler filmen helt op efter den sidste optagelse, og hvor man lynhurtigt kan proppe en indsats med en ny film i, som automatisk køres frem til billede nr. 1. Rolleiflex SLX har »begge slags automatik« (se afsnit om 24 x 36 kameraer). I forbindelse med photokina er der altid en livlig handel med gamle veterankameraer. Ved mit sidste besøg i København så jeg en Voigtländer Prominent fra 1952 for kr. 495. Havde jeg dog bare købt den. I Köln blev der betalt DM 700 for et eksemplar, der var knapt så velholdt! Der er ingen tvivl om, at de oversavede kameraer, der står på udstillinger (som nu denne Rollei SLX) er så sjældne, at de for de rigtige samlere må være store summer værd. Men de bliver pokkers vanskelige at få fat i.

Rolleiflex SLX, 6 x 6 kamera med de samme egenskaber som SL 2000, som vi ikke så i Köln.

Det nye format 4,5x6 cm

Mamiya's »lille Hasselblad« M 645 har fået en lille, men vigtig forbedring. Spaltelukkeren, der hidtil kun gik til 1/500 sek., går nu også op på 1/1000 sek. Det er fint for frihåndsoptagelser med den lange 500 mm tele med lysstyrke 5,6.

Nye objektiver

Mamiya M 645 (der nu hedder S 1000 på grund af den nye lukkertid) har også fået nogle nye objektiver. Foruden 500 mm kommer der nu også en 300 mm med lysstyrke 5,6, en 100 mm med f/2,8 og en supervidvinkel med 35 mm brændvidde. Den har en synsvinkel på 90 grader fra hjørne til hjørne. Desuden er der planer om at lave en 70 mm med centrallukker, som kan bruges med elektronflash på alle tider fra 1 til 1/500 sek.

Kowa Six

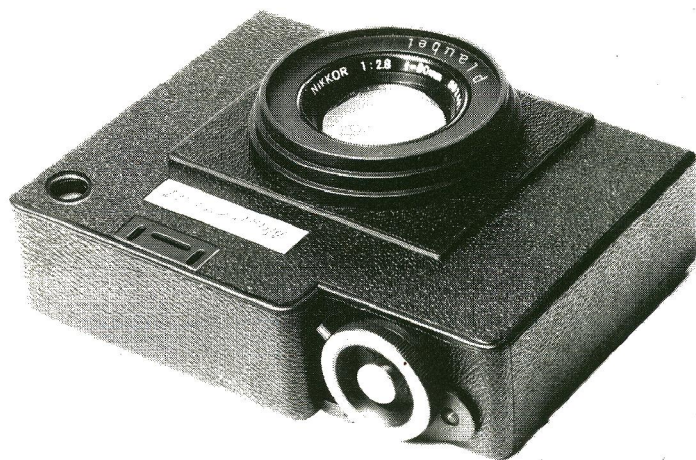
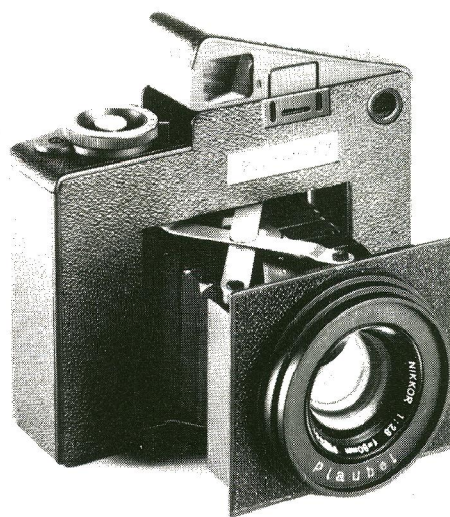
Når man nævner, at Mamiya laver en 35 mm vidvinkel til 4,5 x 6 cm, må man ikke glemme, at Kowa Six allerede har en 35 mm til 6 x 6 cm, d.v.s. endnu større synsvinkel. Denne Kowa Six vidvinkel er den korteste vidvinkel for 6 x 6, der ikke er fiskeøjje.

Mamiya 6 x 7 cm.

På Photokina var Grethe Lissners dejlige portrætter udstillet. Hun fotograferer med en Mamiya 6 x 7 cm. Det er der også mange andre portrætfotografer, der gør. Og nu er der kommet en nyhed, specielt for portrætfotografer, der bruger dette kamera. Rodenstocks Imagon portrætobjektiv kan nu fås i brændvidde 180 mm, monteret i en Mamiya centrallukker, lige til at sætte på en Mamiya RB67 (6 x 7 cm).

Kompakt 6x7 cm kamera

Olaubel i Vesttyskland, ellers mest kendt for sine tekniske kameraer i 9 x 12 cm og større, har lavet en kompakt 6 x 7 med Nikon objektiv. Det er et søgerkamera med koblet afstandsmåler, egentlig en Leica i større format, kunne man sige. Den er automatisk. Man vælger selv en blænde og en blå-silicon-celle styrer lukkertiden efter de skiftende lysforhold. Nikon objektivet er en 80 mm (svarer til 35 mm på småbilledformat!) med lysstyrke 2,8. I forhold til det store filmsformat 6 x 7 cm kan man godt kalde denne Makinette for et kompakt kamera, fordi den foldes temmelig fladt sammen. Selv søgeren med afstandsmåleren foldes ned i kamerahuset.

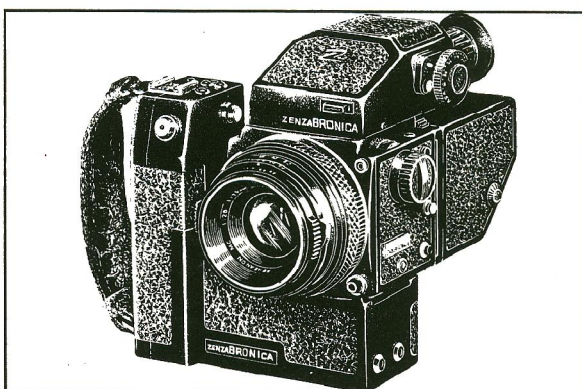

Plaubel Makinette 6 x 7 cm, på det ene billede sammenklappet og på det andet billede klar til at skyde.

Flere mærker med 4,5 x 6 cm

Zenta Bronica har nu også lavet et kamera til 4,5 x 6 cm formatet. Denne model hedder ETR, den har foreløbig kun 5 objektiver med brændvidder 40, 50, 75, 150 og 250 mm og udskiftelige filmmagasiner til 15, 30 eller 85 skud (det sidste er på perforeret 70 mm film). Der kommer også en lille fiks motor med meget handy håndgreb. Synd at der ikke var sat batterier i det motordrev på udstillingen, jeg ville gerne have set den race afsted med de 85 skud.

nica en prismesøger, hvorpå okularet kan drejes i alle retninger (se billedet). Det er nødvendigt, hvis man med et 4,5 x 6 cm kamera vil fotografere fra meget lavt standpunkt. Så skal man kunne dreje søgeren op eller, hvad enten filmsformatet står på tværs eller på højkant. Til Bronica 6 x 6 cm, som fortsat laves, er der kommet et nyt objektiv: en 300 mm tele med lysstyrke 5,6.

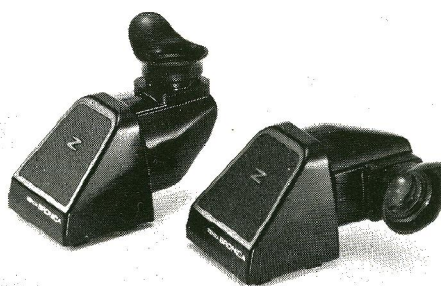

Alle tiders prismesøger

Foruden en lysskakt og en meget flad prismesøger i stil med Mamiya M 645 Zenta Bro-

Zenza Bronica 4,5 x 6 cm med fiks lille motor og 70 mm filmmagasin til 85 skud.

Den drejelige prismesøger, vist i to stillinger.

Cambo vil genoplive Graflex

For et par år siden blev fremstillingen af Graflex kameraer i USA nedlagt. Nu har Cambo købt know-how og værktøj til at lave en af kameramodellerne, nemlig Graflex XL, et 6 x 7 cm kamera med koblet afstandsmåler og udskiftelig optik (med Compurlukker i hvert objektiv). På billedet ses Graflex XL med en 58 mm vidvinkel fra Rodenstock. Det store håndtag, som efter behag kan skrues på i højre eller venstre side, gør at kameraet ligger meget fint i hånden. Det vides endnu ikke, hvornår man rigtig kommer i gang med produktionen og hvor meget af tilbehøret af den oprindelige Graflex man vil tage med i programmet. Samme firma Cambo (herhjemme: import Hother) havde også et vidvinkelkamera stående i militærfarve, og med beskyttelsesbøjler, så man kunne smide med det, uden at ødelægge noget. Dette grøn-brune kamera havde en del publikumstække. Mange spurgte, om man kunne købe sådan et og svaret var ja. Det er vel lige som at køre rundt i en Jeep.

Graflex 6 x 7 vil fremover blive lavet af Cambo.

Lysmålere med 1 grad synsvinkel

Mens 24 x 36 fotografen næsten ikke kan slippe for at købe et kamera med indbygget lysmåler, er 6 x 6 fotografene ofte nødt til at bruge en løs en ved siden af. Så er det en fordel, at have en lysmåler, der har en meget spids målevinkel, så man nøjagtigt kan måle de enkelte dele af motivet. Minolta, Pentax og Soligor har lavet den slags lysmålere i årevis. Nu er der kommet 4 nye, 2 af Minolta og 2 af Pentax. Minoltas Auto-Spot II har en spejlrefleks søger med 9 grader synsvinkel. I midten afsøgeren er målefeltet markeret, svarende til 1 grad synsvinkel. Det vil sige, at man kan måle et ansigt på 13 meters afstand. Når man trykker på knappen, køres skalaen (i søgeren) rundt, til blændeskalaen står rigtigt i forhold til lukkertidsskalaen og så kan man, stadig i søgeren, aflæse tid- og blændekombinationerne. En anden udførelse af denne lysmåler, Auto-Spt II Digital har aflæsning med digital-tal i søgeren, tid og blændetal uden på måleren. Pentax Spotmeter V har et viserinstrument der kan aflæses i søgeren, og Pentax Digital-Spotmeter har tilsvarende digital-tal.

Minolta Auto-Spot II Digital, en lysmåler med 1 grad synsvinkel.

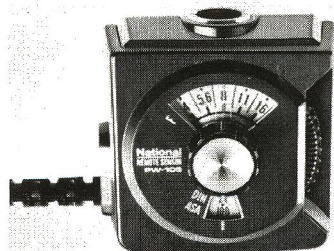

Pentax Spotmeter V fås med viser aflæsning i søgeren eller med digital-tal.

Blitz

Indirekte blitz

I KØln så vi mange elektronblitz med »løs sensor«. En computerblitz har jo en sensor-celle, der måler lyset og standser lysglimtet, når filmen har fået nok. På mange af de nyeste computerblitz kan denne »sensor« tages af blitzen og f.eks. sættes i tilbehørsskoen (»blitzsko«) på kameraet. Så virker computer-automatikken, selv om vi retter blitzen mod loftet, mod en væg, gennem en paraply eller en ballon. Billedet viser den løse sensor af en ny National blitz, men andre mærker har tilsvarende. Man kan på sensoren vælge mellem flere blændetal. Stiller man sensoren (og objektivets blænde) på et højere blændetal, bliver rækkevidden tilsvarende kortere. Men pas på: begrebet »rækkevidde« gælder kun, når blitzen (uden paraply eller lignende) kastes lige på ofret. Ved indirekte blitz mod loftet eller væggen, eller ved brug af paraply bliver rækkevidden meget kortere. Men vælg i hvert fald en blitz med en løs sensor, det er simpelt hen det allerbedste.

Computerblitzens sensor skal være en løs dims, der kan sættes i kameraets tilbehørssko. Denne er fra en ny »National« blitz.

Mindre god løsning.

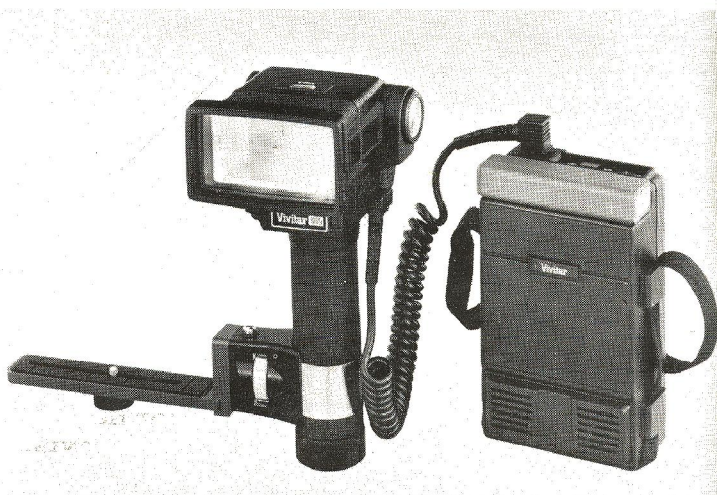
På nogle computerblitz har man valgt en mindre god løsning: sensoren er anbragt på det store håndtag, der indeholder batterierne. Når kameraet er skruet på den tilhørende skinne, sigter sensoren med sin 20 graders synsvinkel netop forbi motivet, så blitzens lys ik-

ke retter sig efter f.eks. portrættets hovedsag, men efter baggrunden. F.eks. ved Brauns 2000-Variocomputer/Varioreflektor (flot navn, hva'?) har jeg prøvet, om stavnen med sensoren kunne drejes sidelæns ind mod kameraet for at få fat i motivet ved fotografering på f.eks. 1 meter, men det kunne ikke lade sig gøre. Man kan naturligvis skrue kameraet skævt på skinnen, for at bøde på fejlen. Men hvor er det dårligt gennemtænkt! Så jeg anbefaler kraftigt, at man vælger en blitz med løs sensor.

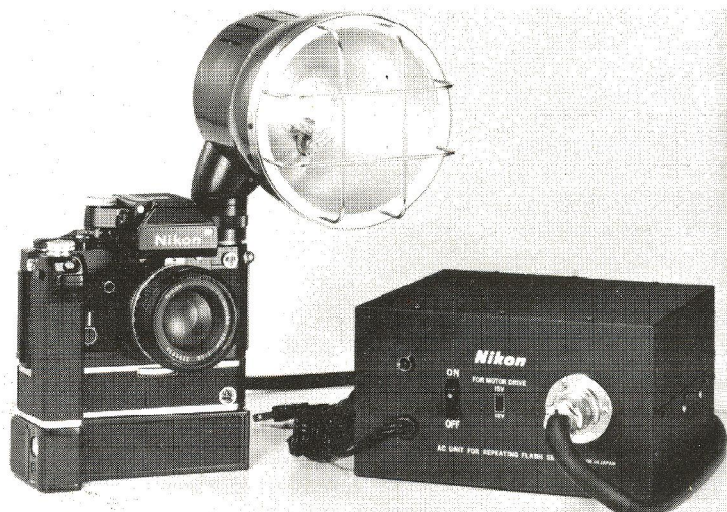
Og faklen, det glemte jeg at sige, kan naturligvis drejes i alle retninger.

Vivitars (mange forskellige) blitzere har megen tilbehør og mange muligheder. Her er professionel model: professionel betyder med løs generatordel.

Blitz til motorkameraer

Og så er der naturligvis de elektronblitz, der er fulgt i kølvandet på de mange nye kameraer med motordrev. For kun at nævne to af de mange: Nikons SB-6 og Olympus 310. Nikons (se billedet) kan blinke 4 gange pr. sekund med motorkameraer og lysstyrken kan ændres trinvis. Den kan køre på batterier eller (med en anden generatorkasse) på lysnettet. Olympus 310 har en hel del automatik, der gennem blitzskoen på Olympus OM-2 kameraet kobles med kamerahusets automatik. Hvordan, er en længere historie, som vi her ikke har plads til. Den må vente til senere. Blitzen kan naturligvis

hamle op med de 2 til 3 skud pr. sekund, som winderen kan køre.

En af de nye elektronblitz (her Nikon), der er specielt lavet til kameraer med motordrev.

Vivitars lysmaskine

En ny tendens i elektronblitz ses på de nye Vivitarblitz (er lige kommet på hylderne hos Belgisk Import). En spids lyskegle, der svarer til et 135 mm objektiv, d.v.s. højt ledetal, når man skyder på lange afstande. Bruger man objektiver med kortere brændvidde, stikker man en »diffusor« (lysspreder) på blitzen. Så dækker blitzen en større vinkel, ledetallet går tilsvarende ned, men det gør ikke noget, fordi man fotograferer jo på kortere afstande. Og den løse computer i kameraets tilbehørssko sørger for korrekt belysning, hvadenten der er diffusor på faklen eller ej. Desuden har denne blitz holdere for en re fleksskærm eller for kulørte filtre for tricks med effektlys. En blitz altså med masser af tilbehør, men hver stump kan købes for sig.

Ringblitz

Endnu en nyhed på blitzområdet: den tyske fabrik Paffrath og Kemper laver ringblitz, der kan fås »I løs vægt«, d.v.s. uden generator. Hvis man i forvejen har en to-delt blitz, d.v.s. med en generator (kasse med skulderrem), så kan man købe en løs ringblitz (med tilpasningsring til alle mulige filtergevind i objektivet) med kabel og stik til ens egen generator. Kun skal man ved fotohandlerens hjælp finde ud af, om ens egen generator giver 300 til 360 volt eller cirka 500 volt. Ringblitzen findes i tre størrelser, den skal jo passe til objektivets diameter. Og der fås forskellige kabler, med stik der passer til de forskellige generatorer.

Pocketkameraer

Den første pocket-spejlrefleks

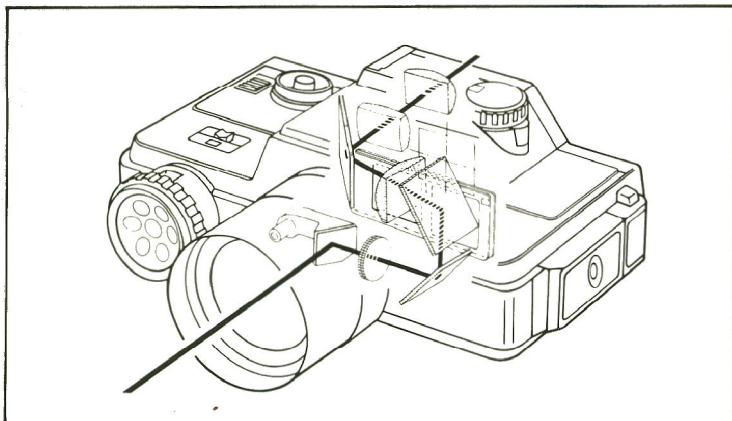
Egentlig havde vi forventet, her i Köln at se spejlreflekskameraer i pocketformat hos Canon, Fuji og Minolta. Men det blev kun Minolta, der viste sin »110 Zoom SLR«. Fuji kom dog med en ikke-refleks med zoomobjektiv. Men først Minoltas spejlrefleks. Størrelsen er 5 x 111 x 13 cm, vel lidt stor for en lomme, men vægten med zoomobjektivet er kun 430 gram, det er en del mindre end de letteste 24 x 36 reflekser. (husk, de 430 gram er vægten med optik!)

Det er logisk, at sådan et lille apparat ikke skal have løse ob-

jektiver, fordi så er det ikke bare en enkel sag, som man lige tager med. Så en zoom er en god ide, denne her går fra 25 til 50 mm (det svarer rundt regnet til 50-100 mm på 24 x 36). Lysstyrken af objektivet er 4,5 og indendørs synes jeg at søgerbilledet var knapt så lys, som vi er vant til i 24 x 36. Men der kommer en lysere matskive, blev der sagt.

Strålegangen af søgerbilledet ses i skitsen herover. Trods de mange spejle er søgerbilledet til sidst rigtigt, altså ikke spejlvendt. Det allerførste spejl, lige bag objektivet, springer lynhurtigt ud af strålegangen, når man trykker på udløserknappen.

Kameraet er automatisk på den måde, at man selv vælger en blænde og fotocellen styrer lukkertiden efter de skiftende lysforhold. Lukkertiden kan gå fra 1/1000 sek. til 10 hele sekunder. Lukkeren synes at være en mellemting, hverken centrallukker eller spaltelukker. Det er snarere to metal-skydedøre lige bag objektivet. Altså en miniature-spaltelukker, der sidder temmelig langt fra filmen.

Sådan går lysstrålerne fra objektivet til søgeren.

Minoltas nye spejlreflekskamera i pocketformat. Objektivet er en zoom fra 25 til 50 mm.

Der laves også en speciel elektronblitz, lige til at sætte i blitzskoen ovenpå kameraet. Den bruges med lukkertiden 1/150 sek., som virker rent mekanisk. Skulle man være så uheldig, at sidde med et tomt batteri i kameraet, er det også denne mekaniske lukkertid på 1/150 sek., som man kan fotografere videre med. Og så »B« naturligvis, d.v.s. lukkeren åben, så længe man holder fingeren på knappen.

Hvad med film til '110'?

Når man nu har spejlrefleks, zoom og tele i det lille format, må man håbe, at der snart kommer lidt flere film, at vælge imellem. Det er bare ikke så enkelt, som det lyder. De mange pocketkameraer, der hidtil er solgt, kan ikke stille deres lysmålerautomatik om til højre filmhastigheder. Så eventuelle nye film med andre følsomheder skal have en kassette, der ikke kan gå i »de-forkerte-kameraer«.

Fujica 250 Zoom

Selv om Fujicas spejlrefleks ikke kom (den har været vist på en udstilling i Japan for nogle måneder siden) så har Fuji dog et andet spændende pocketkamera, nemlig Fujica 350 med en zoom, der går fra 25 til 42 mm. Søgeren er koblet til objektivet, så søgerbilledet altid »zoomer med«. Kameraet føles, trods zoomobjektivet, ikke tungere end almindelige pockets med indbygget flash.

Fujica 350 Zoom er ikke en spejlrefleks, men har alligevel zoomoptik. Søgeren »zoomer med«.

Fuji's farvenegativfilm på 27 DIN - 400 ASA

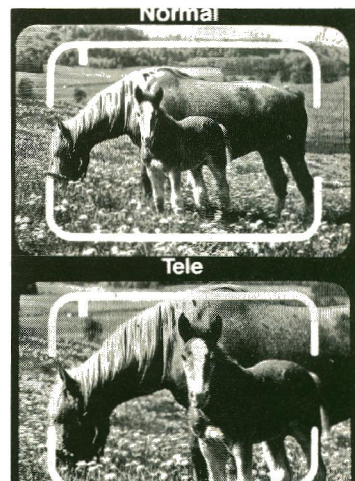
Derfor vil Fuji's nye farvenegativfilm på 27 DIN ikke komme i pocketformat, men foreløbig kun til 24 x 36 kameraer. Det ville ellers være dejligt, at kunne bruge pocketkameraerne på virkelig korte lukkertider, også i gråvej. Nu må vi i stedet glæde os på denne spændende nye farvenegativfilm i 24 x 36 mm format.

Tele-pocketkameraer

Kodak har i nogen tid haft et telepocket, hvor man kan skifte brændvidden (og dermed synsviklen) fra 25 mm til 43 mm. Knippelgod ide, fordi mange »søndagsfotografer« går aldrig rigtigt hen til motivet, men skyder på alt for lang afstand. Kodak havde i København en ny telepocket, model 530, Agfa har nu også en tele, og Vivitar viste en særlig raffineret en. Den har indbygget elektronblitz. Og når man skifter om fra normal til tele, skifter man ikke alene objektivet indeni, og søgeren, men også blitzens lysstråle-

bundt. Det bliver smallere og til gengæld kraftigere i stilling »tele«, så rækkevidden bliver større. Og naturligvis er alting automatisk, så man ikke behøver at spekulere over, hvordan nu med ledetal osv.

Vivitar's tele-pocket har en indbygget elektronblitz, der også skifter lyskeglen fra bred til spids, når man stiller om til »tele«.

Vi får flere kameraer med omskiftning mellem normal- og teleobjektiv.

Nye filmkameraer er computerstyrede

BAUERs nye computer-filmkameraer A 508 og A 512, der havde verdenspremiere på Photokina-udstillingen i Köln, og som straks efter kommer på det danske marked.

BAUER kameraer med profiteknik, der havde verdenspremiere på Photokina-udstillingen i Köln kan straks leveres på det danske marked.

BOSCH/BAUER bringer nu sit største nyhedsprogram nogen sinde inden for filmkameraer på markedet. Foruden fire nye fremvisere og anden generation af BAUER Sound kameraerne, har man på den internationale Photokina-udstilling i Köln verdenspremiere på to nye computerfilmkameraer i luk-susklassen.

De nye computer-filmkameraer er:

BAUER A 508 med BAUER Macro-Neovaron 1,8/7,5 - 60 mm (8 x motor-zoom) og BAUER A 512 med Schneider Macro-Variogon 1,8/6-70 mm med multicoating (12 x motor-zoom).

Begge er computer-filmkameraer. Det betyder, at de vigtigste funktioner styres elektronisk.

De nye modeller er i sort sagligt profi-look, og er begge usædvanligt solidt forarbejdet. Man kan tydeligt både se og »føle« at de nye BAUER A-kameraer er fremkommet ud fra praktiske erfaringer, og ikke blot er et stykke tegnebordsarbejde.

Omhyggeligt udførte detaljer viser, at de nye modeller er konstrueret for den krævende hobbyfilmer. Alle betjenings-elementer er markeret logisk og - tydeligt samt anbragt »fingerrigtigt«, informationssystemet »grøn bølge« sørger for hurtigt snap-shot indstilling af kameraet. Det riflede håndgreb garanterer sammen med den ideelt udformede udløserknap mod træthed under optagelserne, og endelig har begge modeller storbilled-reflekssøger med snitbilled-afstandsmålere og samtlige kontrolfunktioner.

Kameraerne BAUER A 508 og A 512 har fem billedfrekvenser: 12, 18, 24 og 54 billeder/sek., enkeltbilledudløsning. Begge kameraer er forsynet med makro-zoomobjektiver. Indstillingsområde fra frontlinsen til uendelig med fascinerende skarp-heds-overblænding fra makro-til normal-området.

For at muliggøre problemløse optagelser i profiteknik findes der ikke mindre end syv automatiske styringer:

1) **Zoomautomatik:** Motorstyret brændviddeændring i to hastigheder. Da brændviddeændring sker med egen motor, kan der prøvezoomes uden samtidig filmoptagelse.

2) **Belysningsautomatik:** Fuld-automatisk lysregulering gennem objektivet, - tilpasset den aktuelle brændvidde-indstilling og uafhængig af batterispændingen. Ved tohundrede gange elektronisk forstærkning af målestrømmen opnås størst mulige pålidelighed af lysreguleringssystemet, især i grænseområderne for korrekt belysning.

3) **Slow-motion-automatik:** Tre-dobbelt tidsforlængelse med 54 billeder/sek., uden afbrydelse af optagelsen. Den »fryser« hurtigere bevægelser for nærmere studium af bevægelsesforløbet (f. eks. sportsoptagelser).

4) **Enkeltbilledautomatik:** Enkeltbilled-optagelser i forprogrammerede intervaller mellem 6 billeder pr. sekund og 1 billed pr. minut. Fra tre gange til 1080 gange tidsforkortelse.

5) **Langtidsautomatik:** Den eksklusive BAUER belysningsautomatik til dæmrings- og nat-

optagelser. Individuel belysning af hvert enkelt filmbillede mellem 1/10 sek. og 1 minut. Belysningstiden måles og reguleres automatisk under hele optagelsesforløbet. Forvalg af scenelængden til maksimalt 12 sek. fremvisningsvarighed. Optagelser kan vare indtil 3 1/2 time ved 1 minuts belysningstid pr. enkelt-billede.

6) **Fade-automatik:** Den elegante måde, hvorpå man ved tryk på en knap kan henholdsvis op- og nedblænde scenestart og sceneslut. Begge A-kameraerne har en ægte variabel sektorblænde.

7) **Tilbagespolingsautomatik:** Denne tilbagespolingsmekanisme med opsamlerværk muliggør ved tryk på en knap: Enkel overblænding af sceneovergange og dobbelt- eller flere gange belysninger og baglæns filmoptagelser. (Op til over 90 billeder - 5 sekunders fremvisningstid). Kreative filmfotografer vil også kunne manipulere med deres kamera. Af denne grund kan automatiksystemerne i de nye BAUER A modeller også betjenes manuelt. Således manuel zooming for nøjagtig billedudsnit, manuel blænde-styring for tilsigtet under- eller overbelysning, enkelt-billedoptagelse i ønskede lange tidsafstande, op- og overblænding med fingerspidsfølelse, manuel forestilling af sektorblænden for særlige dybdeskarphedseffekter.

De to nye computer-filmkameraer fra BOSCH/BAUER er til Super 8 stumfilmkassetter. Til særlige formål er de også tonefilmkameraer, da de har et stik for fjernstart og -stop af en

båndoptager. Dermed optages lyden, som man så bagefter overspiller på den færdigredigerede magnetsporbelagte film.

Til enkeltbilledserier, der går over meget lange tidsrum eller visse varmeømfindtlige motiver, behøver man et regelmæssigt og »koldt« lys. Derfor har begge kameraer også en synkronkontakt for tilslutning af en elektronblitz.

Begge de nye BAUER computer-filmkameraer er til Super 8 kassettefilm 15/17 og 21/23 DIN (stum), og ser i et kort nærbillede således ud:

BAUER A 508 Macro-Neovaron 1,8/7,5-60 mm (15 linser). Indstillingsområde fra frontlinse (0 cm) til uendeligt. Filtergevind M 49 x 0,75 mm.

BAUER A 512: Schneider Macro-Variogon 1,8/6-70 mm (13 linser) med multicoating. Indstillingsområde fra frontlinse (0 cm) til uendeligt. Filtergevind M 62 x 0,75 mm.

Mål: Længde 225 mm, højde 215 mm, 145 mm med opdrejet håndgreb, bredde 75 mm, vægt ca. 1.550 g. Medleveret tilbehør: Blød lædertaske, øjestykke, håndledsrem, solblænde, diaholder, synkronadapter for blitzelektrisk og udløserkabel på 0,30 m.

Den vejl. udsalgspris incl. moms er på det danske marked:

A 508: kr. 4.995,-
A 512: Kr. 6.295,-

Bolex 680 Macro-Zoom

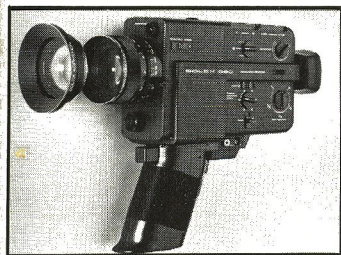
Som en af Bolex's Photokina nyheder kommer nu en meget avanceret super-8 optager på markedet. Optagerens rent tekniske muligheder er meget omfattende. Der er f. eks. 4 hastigheder fra 9 til 45 billeder pr. sek. Altså mulighed for ekstrem slowmotionoptagelse. Derudover har den timer og langtidseksponeringsautomatik. Det vil sige, at man er i stand til at filme ubevægelige og dårligt belyste motiver, optageren vælger nemlig automatisk optagelsen med tider varierende fra 1/12 sek. til et helt minut!

Motorzoomen har to hastigheder, som vælges efter hvor

photokina

hårdt man trykker knapperne for ud- og ind-zooming. Optikken er et kapitel for sig: et Macrozoom-objekt 1:1,8/f - 7-56 mm altså med 8 x zoom, og med en god lysstyrke. Ydermere kan man montere en vidvinkel-forsats kaldet Bolex Aspheron og udvide vidvinkelområdet til 4 mm og det uden fortegnings-hævder fabrikken.

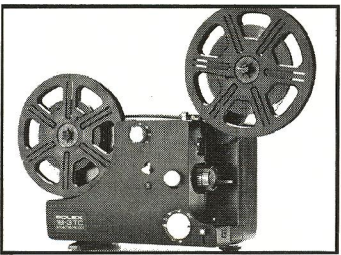

Bolex 18-3 TC Multispeed.

En ny smalfilmsfremviser var også med på udstillingen. En stumfremviser til både super 8/normal 8. Fremviseren har synkrokobling til båndoptager med fjernbetjening.

Der er fire hastigheder både ved frem- og tilbageprojektion ud over 18 bill./sek. nemlig 12, 9, 6, 3 bill./sek. Der er også mulighed for fastfrysning af enkeltbillede.

Fremviseren er bestykket med en 12 v/100 W halogenlampe, der sammen med det lys-tærke objektiv (1:1,2) giver et godt lys helt ud i billedfeltets hjørner og samtidig giver kontrastrege billeder. Objektivet Bolex HiFi Zoom har brændviddeområde fra 12,5 - 25 mm.

Såvel BAUER som Sankyofabrikkerne eksperimenterer i øjeblikket med at fremstille optagere med automatisk indstilling af afstanden.

Sankyo kunne på messen præsentere en automatisk focuseringsanordning til montering på optageren, vi kunne dog ikke få nogle billeder, da den var en meget stor hemmelighed. Ro-

photokina

bert Bosch som fremstiller BAUER, var mere åben med deres nyhed, og præsenterede den automatiske focusering som indbygning i optageren. En større åbenhed viste Sankyo over for deres trådløse mikrofon til Sound optagerne, og denne nyhed skulle endda kunne sælges i Danmark til foråret.

Tre nye BAUER Sound-modeller vises samtidig på Photokina og i Danmark

BAUERS tonefilmkameraer har allerede forlængst bestået deres prøve, og anden generation af BAUERs Sound-kameraer er derfor imødeset med en vis spænding af mange fotointeressererede. Den officielle præsentation fandt sted på den internationale Photokina-udstilling i Köln, og samtidig er de nye modeller ude hos de danske fotohandlere.

Anden generation kendetegnes først og fremmest af BAUERs sædvanlige gode teknik, yderligere automatiseret betjening og et funktionelt design i såkaldt sport-profi-look.

Grundmodellen BAUER S 103 XL Sound har et ekstremt lysstærkt 2 1/2 x zoomobjektiv 1,1/9-22,5 mm. Kameraet er, i forbindelse med film af stor følsomhed, også egnet for optagelser i meget svagt lys.

For mellemmodellen BAUER S 105 XL Sound gælder det samme. Modellen har et 5 x Makro-Zoomobjektiv 1,2/8-40 mm, og tillader næroptagelse fra frontlinsen til uendeligt.

Supermodellen BAUER S 108 Sound har et Makro-Zoomobjektiv 1,7/7,5-60 mm med 8 x Zoom og ligeledes ekstrem nærindstilling fra 0,00 m.

De vejledende udsalgspriser på det danske marked erk incl. takske og moms følgende:

BAUER S 103 XL Sound: Kr. 2.695,-

BAUER S 105 XL Sound: kr. 3.495,-

Alle tre kameraer har motorstyret brændviddeændring og en storbilledrefleks søger med funktionsangivelse. I to af dem - S 105 XL Sound og S 108 Sound - indstilles billedskarpheden i et mikropriemfelt. Til elegante sceneovergange har kameraer-

photokina

Anden generation af BAUERs tonefilmkameraer omfatter tre nye modeller. Her er mellemmodellen BAUER S 105 XL Sound, der som standardudstyr bl. a. har en kugle-mikrofon med totrins følsomhed. Som ekstraudstyr kan fås en retningsmikrofon med teleskoparm, der kan anbringes på kameraet.

ne automatisk op- og nedblænding.

Samtlige tre versioner er for samtidig lydoptagelse på Super-8 kassettonetonefilm. Toneoptagelsen sker automatisk via mikrofon med følsomhedsområder. S 108 Sound har også manuel toneudstyring efter ønske. Toneoptagelsen kan kontrolleres akustisk via øretelefon og visuelt i søgeren. Som standardudstyr medfølger en mikrofon med kuglekaraktistik. Som ekstra tilbehør leveres en retningsmikrofon med teleskoparm, der kan anbringes på kameraet.

I tilslutning til dette tonefilmudstyr byder BAUER S 105 XL Sound og S 108 Sound på yderligere to finesser: Enkeltbilledudløsning. Denne er enten automatisk med trinløse intervaller fra et billede pr. sekund til et billede pr. minut, eller manuelt i vilkårlige tidsafstande. Slow-motion-automatik med 36 billeder/sek., der kan anvendes under stumfilmoptagelse. På S 108 Sound findes desuden en blitzkontakt, der muliggør enkeltbilledserier med elektronblitz.

photokina

Enkeltbilledudløsningen og slow-motion bruger man til tricks, titler, bevægelsesanalyser m.v. Det er ved disse optagelsesformer ikke muligt at foretage toneoptagelser, da optage- og gengivehastighed skal stemme overens ved tonefilm. Derfor er tonedelen i kameraet frakoblet ved disse indstillinger.

Belysningsautomatikken i BAUER Sound-kameraer styrer optageblænden automatisk. Automatikken måler lyset gennem objektivet på model S 105 XL og S 108 (TTL). På S 103 XL sker målingen ekstern (EE). For at sikre den helt rigtige belysning i ekstreme situationer, kan belysningsautomatikken frakobles og blænden indstilles manuelt. Alle modellerne har desuden en korrektinsknap for modlysscener. En yderligere korrektionsautomatik muliggør på modellerne S 105 XL og S 108, at man med vilje lader filmen over- eller underbelyse. S 108 har desuden et indbygget gråfilter for optagelser i meget kraftigt lys.

Men også det øvrige tekniske udstyr er udformet praktisk. Det er således centralafbryder med lysdiodeangivelse (LED) for størmforsyningen, informationssystemet »grøn bølge« til hurtig snap-shot, drejeligt håndgreb, central strømforsyning for samtlige kamerafunktioner med seks Mignon batterier på 1,5 V i håndgrebet, elektronmagnetisk softudløser, tilslutning for fjernudløser, samt »action-light« for filmoptagelse.